

Aanvullend vleermuisonderzoek kloostercomplex te Cadier en Keer

1. Inleiding

Voor de realisatie van de sloop en herbouw ter plaatse van het kloostercomplex te Cadier en Keer is door ARCADIS in 2005 een quickscan natuurwetgeving uitgevoerd (ARCADIS kenmerk: 110501/ZC5/4R5/7001193). Destijds werd geconcludeerd dat aanvullend onderzoek noodzakelijk bleek naar het voorkomen van vaste rust- en verblijfplaatsen van (zwaar) beschermde vleermuizen, het voorkomen van de Hazelworm en naar de mogelijke strijdigheid met de aangrenzende Ecologische Hoofdstructuur. Als gevolg hiervan is gedurende de nazomer (eind juli- begin augustus) van 2006 onderzoek verricht naar het voorkomen van vaste rust- en verblijfplaatsen van vleermuizen en naar het voorkomen van de Hazelworm. Uit dit onderzoek is geconcludeerd dat er ontbrekende gegevens zijn met betrekking tot de aanwezigheid van (kraam)kolonies van vleermuizen gedurende de maanden juni en juli en dat aanvullend onderzoek in deze periode uitgevoerd dient te worden/aanbevolen wordt. In deze periode vormen vleermuizen kraamverblijven, waarin ze hun jongen krijgen en grootbrengen. Als gevolg hiervan, en na aanleiding van opmerkingen vanuit de Provincie Limburg, is er in de maanden juni en juli 2007 een aanvullend vleermuisonderzoek uitgevoerd naar het voorkomen van deze verblijven.

In dit rapport zijn de resultaten van het aanvullend vleermuisonderzoek naar kraamverblijven weergegeven.

2. Onderzoeksmethodiek

Het inventariseren en het determineren van vleermuizen is verricht met behulp van een bat-detector. Deze bat-detector (D240x) is uitgerust met een opname functie en met digitale opnameapparatuur. Met het digitale opnameapparaat worden de gegevens opgeslagen op een harde schijf. Deze harde schijf wordt nadien uitgelezen op een computer waarop een software pakket (BATSOUND) de analyse verricht van de opgenomen vleermuispulsen. Met behulp van dit softwarepakket kunnen lastig determineerbare soorten met nagenoeg 100% zekerheid gedetermineerd worden.

Het hele plangebied, met de nadruk op de te slopen gebouwen, is onderzocht op het voorkomen van vaste rust- en verblijfplaatsen van vleermuizen. Tijdens de avond- en ochtendschemer is gelet op uitvliegende, zwermende en sociaal roepende dieren. Daarnaast is gedurende de gehele nacht onderzocht in welke mate de aanwezige begroeiing dienst doet als foerageergebied voor vleermuizen. Voorts zijn de gebouwen aan de buitenkant geïnspecteerd op sporen van uitwerpselen op raamkozijnen, ramen, muren en de aanwezige verhardingen (klinkers, tegels). Zulke waarnemingen duiden op mogelijke verblijfplaatsen in gebouwen, op mogelijke verblijfplaatsen in gebouwen.

Tijdens het vleermuisonderzoek is ook gelet op andere nachttactieve diersoorten, zoals egels, marterachtigen, amfibieën (bruine kikker of gewone pad) en uilen.

3. Onderzoeksresultaten

Het plangebied is op 28 juni en op 9 juli j.l. gedurende de avond, nacht en ochtend onderzocht op het voorkomen van en het gebruik van het plangebied door vleermuizen.

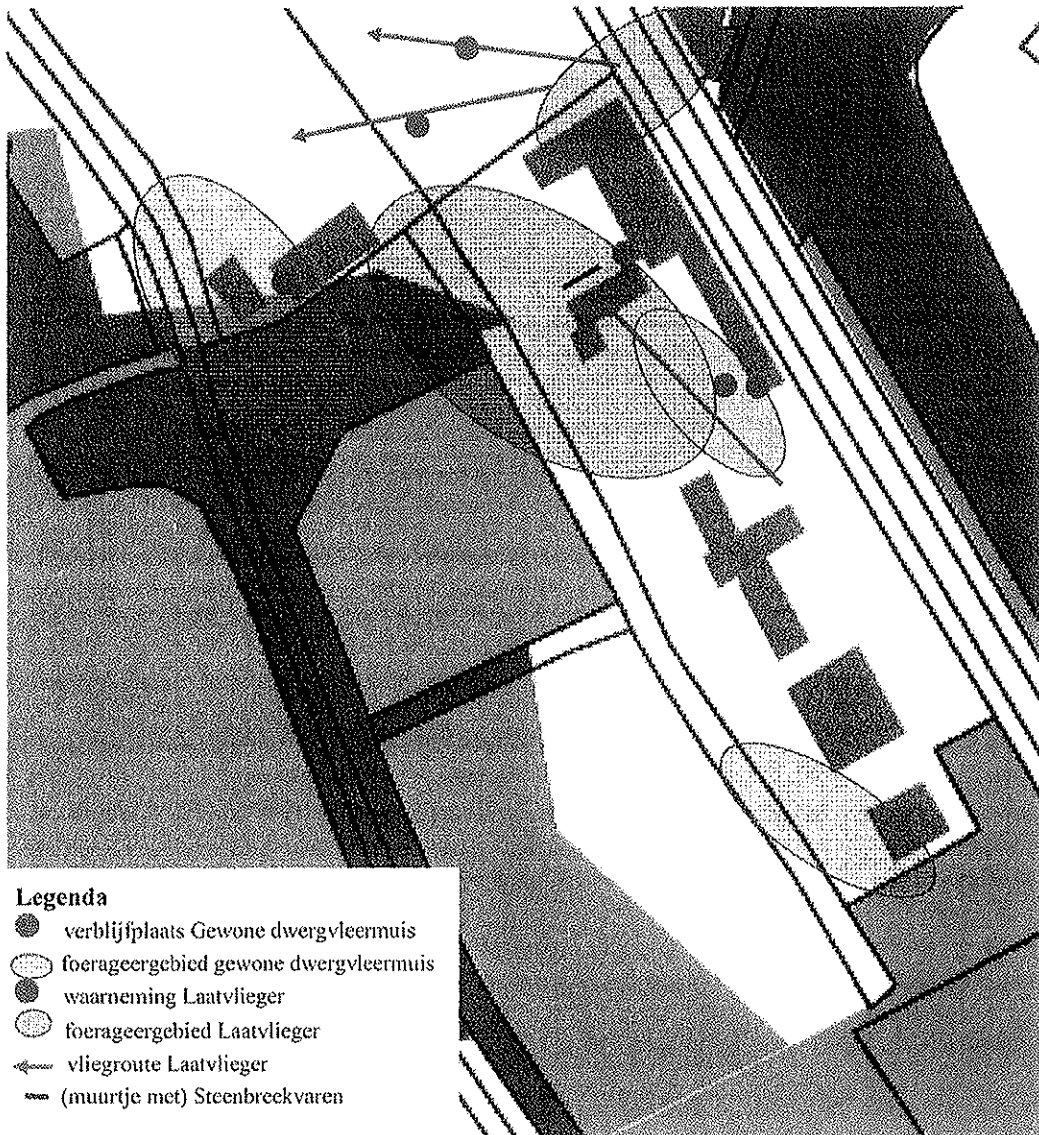
Op de avond van 28 juni zijn een drietal (uit)vliegende vleermuizen waargenomen boven het oude kloostergebouw. Het betrof hier Gewone dwergvleermuizen. Voorts zijn er enkele waarnemingen verricht van foeragerende Gewone dwergvleermuizen langs de gebouwen en in de kloostertuin. Voorts zijn er waarnemingen verricht van een zwervende Gewone dwergvleermuis nabij een te slopen pand, zie figuur 1. Tevens is er een waarneming verricht van een migrerende Laatvlieger, midden over het (parkeer)terrein. Aan de noordkant van de planlocatie zijn een tweetal foeragerende en migrerende Laatvliegers aangetroffen.

Tijdens het onderzoek op 9 juli zijn wederom een drietal (uit)vliegende Gewone dwergvleermuizen waargenomen ter plekke van het kloostergebouw. Ditmaal zijn er sterke aanwijzingen gedaan met betrekking tot hun verblijfplaats, zie figuur 1. Ook zijn er diverse foeragerende dieren waargenomen in de kloostertuin en langs de gebouwen. Het betrof hier Gewone dwergvleermuizen.

Er zijn geen verdere verblijfplaatsen van Gewone dwergvleermuizen of Laatvliegers aangetroffen.

Uit eerder onderzoek is gebleken dat er ter plekke van de noordwestelijk gelegen oude woning/stal een drietal uitvliegende Gewone dwergvleermuizen zijn waargenomen, zie figuur 1. Deze dieren kwamen onder de dakrand uitgevlogen om vervolgens gedurende een paar uur te foerageren rondom deze (vaste rust- en) verblijfplaats. Het betreft hier een najaarsverblijf voor deze soort. Gezien de locatie is het niet aannemelijk dat dit verblijf als kraamverblijf dienst doet, omdat het pand plaatselijk erg open is (dakranden stuk) wat leiden kan tot overmatige tocht.

Tijdens het onderzoek in 2007 zijn deze dieren ook waargenomen. Hieruit kan geconcludeerd worden dat het niet om een najaarskolonie gaat maar om een verblijfplaats met mannetjes.

Perspectief 1: Ecologische Hoofdstructuur (EHS)

- Bos- en natuurgebied
- Nieuwe natuurgebied

Perspectief 2: Provinciale Ontwikkelingszone Groen (POG)

- Provinciale Ontwikkelingszone Groen

Figuur 1: onderzoeksresultaten geprojecteerd op de planlocatie binnen het provinciaal Omgevingsplan Limburg (POL)

Voorts zijn er geen andere (zwaar) beschermde soorten aangetroffen tijdens het aanvullende vleermuisonderzoek. Voor eerder aangetroffen beschermde soorten en de betekenis van het plangebied voor deze soorten verwijzen wij naar de in 2005 en 2006 uitgevoerde onderzoeken (ARCADIS kenmerken: 110501/ZC5/4R5/7001193 en 110501/ZC6/4E6/701193). In tabel 2 is een overzicht gegeven van de aangetroffen (zwaar) beschermde soorten binnen de plangrenzen

Tabel 2. Beschermde / bedreigde soorten dieren die in het plangebied voor (kunnen) komen.

Soort	Ffwet	HRL/VRL	Rode lijst
Algemeen voorkomende zoogdieren	X		
Algemeen voorkomende broedvogels	X		
Gewone dwergvleermuis	X	4	
Laatvlieger	X	4	
Steenbreekvaren (circa 8 planten, waarvan 7 op muur en een op de grond tussen stenen)	X		?

Ffwet: Flora- en faunawet

HRL: Habitatrichtlijn, bijlage 2 of 4

VRL: Vogelrichtlijn, bijlage 1

4. Effectbeoordeling op wettelijk beschermde soorten

4.1 Effecten

De sloopwerkzaamheden hebben tot gevolg dat in ieder geval drie vaste rust- en verblijfplaatsen van de Gewone dwergvleermuis verloren gaan. Voor de vernietiging van deze verblijfplaatsen is een ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet noodzakelijk.

Er treedt geen verlies op van kraamkolonies. De aangetroffen aantallen wijzen er niet op dat er binnen de begrenzing van de planlocatie kraamkolonies voorkomen.

Voorts is gebleken dat een groot deel van het plangebied, met name de noord- en westkant dienst doet als foerageer- en migreergebied voor de Gewone dwergvleermuis en Laatvlieger. Een ontheffing voor het verlies van foerageergebied is in onze ogen niet noodzakelijk, omdat er in de directe nabijheid voldoende foerageer- en migreergebied gehandhaafd blijft (als gevolg van het POL-beleid).

Wanneer tijdens de werkzaamheden gebouwbewonende diersoorten aanwezig zijn, kunnen deze onopzettelijk gedood worden. In de nieuwe situatie kunnen, afhankelijk van de inrichting van het gebied, nieuwe geschikte broedplaatsen voor algemene vogelsoorten ontstaan en zich nieuwe biotopen voor kleine zoogdiersoorten ontwikkelen.

4.2 Mogelijke overtredingen Flora- en faunawet

Uit het aanvullende vleermuisonderzoek is gebleken dat er meerdere (zwaar) beschermde soorten voorkomen (Gewone dwergvleermuis en Laatvlieger). De voorgenomen werkzaamheden kunnen tot overtredingen in het kader van de Flora- en faunawet. In de onderstaande tabel zijn mogelijke overtredingen van de verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet weergegeven.

Tabel 3. Mogelijke overtredingen van algemene verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet.

Soort	Artikel 8	Artikel 9	Artikel 10	Artikel 11	Artikel 12
Gewone dwergvleermuis		x	x	x	
Laatvlieger		x	x	x	

Artikel 8. Het is verboden planten, behorende tot een beschermde inheemse plantensoort, te plukken, te verzamelen, af te snijden, uit te steken, te vernielen, te beschadigen, te ontwortelen of op enigerlei andere wijze van hun groeiplaats te verwijderen.

Artikel 9. Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen.

Artikel 10. Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, opzettelijk te verontrusten.

Artikel 11. Het is verboden nesten, hollen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren.

Artikel 12. Het is verboden eieren van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te zoeken, te rapen, uit het nest te nemen, te beschadigen of te vernielen.

4.3 Voorkomen van effecten

Negatieve effecten van de voorgenomen werkzaamheden op de, tijdens het aanvullende faunaonderzoek, aangetroffen beschermde soorten, zijn te voorkomen door de volgende maatregelen te treffen:

- Het slopen van gebouwen te verrichten gedurende de periode vanaf half augustus tot eind september (in deze periode zijn vleermuizen op zoek naar geschikte winterverblijven en is hun verspreidingsactiviteit groot).
- Het slopen van de gebouwen vooraf te laten gaan door het ongeschikt maken van de gebouwen voor de vestiging van (najaars)verblijven van vleermuizen. Dit kan gedaan worden door het laten doortochten van zolderruimtes en spouwen (verwijderen dakbeschoot en dakpannen)

4.4 Ontheffing Flora en faunawet

Het verontrusten of onopzettelijk doden van individuen van de beschermde zoogdiersoorten leidt tot aantasting van de gunstige staat van instandhouding van deze soorten.

Voor de algemene soorten is op grond van art. 75 van de AMvB niet langer een ontheffing nodig.

In het kader van de Flora- en faunawet is voor de beschermde soorten een ontheffing nodig. Verstoring van vleermuizen is ten allen tijde streng verboden. Vleermuizen genieten bescherming binnen de Flora- en faunawet en in het kader van de Europese Habitatrichtlijn. Dit betekent dat hun verblijfplaatsen, foerageergebieden en migreerroutes beschermd zijn.

Uit het aanvullende vleermuisonderzoek is gebleken dat er in ieder geval drie vaste rust- en verblijfplaatsen op de planlocatie aanwezig zijn. Voor de verwijdering hiervan is een ontheffing in het kader van de Flora- faunawet noodzakelijk.

De verwijdering van de muur, waarop de Steenbreekvarens groeien, is niet ontheffingsplichtig in het kader van de Flora- en faunawet bij ruimtelijke ontwikkelingen. Deze werkzaamheden dienen echter uitgevoerd te worden op basis van een door de minister van LNV goedgekeurde gedragscode. Een gedragscode moet door een sector of ondernemer zelf opgesteld en ingediend worden voor goedkeuring.

Voor andere activiteiten als zijnde ruimtelijke ontwikkelingen geldt dat er voor deze soort wel een ontheffingsplicht geldt. De verlening hiervan wordt getoets aan het criterium "doet geen afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding van de soort". Gezien het feit dat er in de directe nabijheid van de vindplaats geen andere planten zijn aangetroffen (afgezien van het exemplaar dat op de grond groeit) kan gesteld worden dat deze gunstige staat van instandhouding in het geding komt bij de verwijdering van de muur. Bovenstaand kan betekenen dat een ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet niet verleend wordt.

5. Conclusies

De feitelijke inrichting van het plangebied leidt tot knelpunten ten aanzien van de Flora- en faunawet. Dit hoeft echter niet te betekenen dat het plan geen doorgang kan vinden. Hieronder geven we een overzicht van de belangrijkste conclusies en het noodzakelijke vervolgtraject.

- Er is sprake van vernietiging van een drietal vaste rust- en verblijfplaatsen van vleermuizen. Deze verblijfplaatsen betreffen geen kraamkolonies, maar zijn in gebruik door kleine aantallen vleermuizen (vermoedelijk allemaal mannetjes).
- Voor de verwijdering van de aangetroffen vaste rust- en verblijfplaatsen van vleermuizen is een ontheffing noodzakelijk in het kader van de Flora- en faunawet.

Vervolgtraject

- In het kader van de Flora- en faunawet is een ontheffing noodzakelijk voor de vernietiging van de drie verblijfplaatsen van Gewone dwergvleermuizen.
- Voorts is het van belang vast te leggen welke maatregelen genomen worden om de aanwezige populatie Steenbreekvarens te behouden voor de omgeving. Dit is vooral van belang om het lokaal uitsterven van een populatie te voorkomen (gunstige staat van instandhouding van de soort). Ingeval de groeciplaats niet behouden kan worden is een ontheffing noodzakelijk voor het verwijderen/vernietigen van de groeciplaats van een 7-tal Steenbreekvarens.